

Litteratur

STEFAN HÅKANSSON:

Att försvara friheten

Den sovjetiska kärnvapenbestyckade u-båten U 137 seglade för några månader sedan ut ur Karlskrona skärgård eskorterad av svenska marina enheter. I u-båtens kölvatten följde ett ökat intresse för försvars- och säkerhetspolitik hos den svenska allmänheten. Den av MUF strax före jul utgivna boken "Att försvara friheten" med undertiteln "10 unga moderata åsikter om svensk säkerhetspolitik" tar således upp frågor som är brännande aktuella.

Som framgår av undertiteln består boken av tio separata uppsatser skrivna av olika författare. Boken är inte någon politisk programförklaring. Den är snarare att betrakta såsom ett uttryck för den livskraftiga debatt som ständigt pågår inom de moderata leden. Författarna har behandlat ämnet ur ett flertal olika perspektiv och naturligtvis går åsikterna isär på några punkter. Emellertid råder stor enighet vad gäller de grundläggande frågeställningarna. Samtliga författare uttrycker sitt stöd för vårt lands traditionella neutralitetspolitik samtidigt som de slår fast att den förutsätter ett starkt försvar. Något som Sverige onekligen har råd till trots det kärva statsfinansiella läget. Vidare råder det stor enighet om att det största hotet mot världsfreden kommer från Östeuropas diktaturstater och inte från det demokratiska Västeuropa. Försvarsminister Torsten Gustafsson hade således helt rätt när han konstaterade att vi vet var vi hör hemma även om tidpunkten för uttalandet var illa vald.

Det kanske intressantaste och mest aktuella av de problemkomplex som diskuteras i boken är frågan om en kärnvapenfri zon i Norden. Både Carl Bildt och Björn Körlof ägnar mycket utrymme åt detta. Carl Bildt ser frågan som en 50-talslösning på 80- och 90-talens problem. Under 50-talet var det strategiska läget så att USA kunde nå Sovjetunionen med kärnvapen från Västeuropa medan ryssarna inte kunde nå USA med sina kärnvapen. (Detta förhållande utgjorde inom parentes sagt upprinnelsen till Kubakrisen.) Under dylika premisser var Sovjetunionen naturligtvis synnerligen intresserat av att förhandla fram diverse kärnvapenfria zoner i Europa. Men i takt med att de interkontinentala robotarna utvecklades i räckvidd och

precision avtog ryssarnas intresse.

Ett kärnvapenfritt Nordeuropa – inklusive delar av Sovjetunionen – skulle endast innebära att NATO avstår från att i krig stationera kärnvapen i Danmark och Norge under det att ledarna i Kreml fortfarande kan nå Skandinavien med kärnvapen placerade öster om Ural. Den tekniska utvecklingen har med andra ord kört över frasmakarna.

Carl Bildt tar vidare upp en annan del av problemet. Ett avtal om ett kärnvapenfritt Norden måste förhandlas fram i samförstånd mellan supermakterna samtidigt som dessa då på ganska goda grunder kan komma att kräva någon form av motprestation från de nordiska ländernas sida. Vi riskerar därmed att komma i en beroendeställning gentemot supermakterna och därmed avhända oss möjligheten att föra en självständig säkerhetspolitik. Därmed försämras snarare än förbättras läget för Skandinavien del.

Även Björn Körlof skriver i sin uppsats om den tilltänkta kärnvapenfria zonen. Liksom Carl Bildt konstaterar han att Sovjetunionen under alla omständigheter kan nå ett kärnvapenfritt Norden med kärnvapen från baser öster om Ural. Dessutom har Sovjet endast förklarat sig villigt att ge en sk negativ garanti. Det vill säga att om NATO avstår från att placera kärnladdningar i Danmark och Norge så förbinder sig ryssarna att inte sätta in redan befintliga kärnvapen mot Skandinavien. Sovjetunionen har till yttermera visso förbehållit sig rätten att säga upp avtalet om någon av de avtalslutande parterna gör sig skyldig till aggression. Om tex Norge i egenskap av NATO-medlem deltar i ett konventionellt krig mot Sovjet så kan ryssarna stämpla detta som aggression och sätta in kärnvapen. Sannolikt kommer Norge då inte att känna sig bundet av något avtal utan kan tillåta NATO att stationera kärnvapen på norsk mark. Cirkeln är därmed sluten.

Man kan således på goda grunder avvisa förslaget om en kärnvapenfri zon i Norden. Fredsrörelsen, VPK, Maj-Britt Theorin och andra vänstersympatisörer må gärna fortsätta att högljutt förkunna motsatsen ty redan Shakespeare kunde konstatera: "Djupt flöde bullrar ej som grunda sund".